

ΜΙΑ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ ΣΤΟ ΠΑΡΙΣΙ

Του κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΨΑΡΟΥΔΑ

‘Ο μακαρίτης γάλλος διάσημος θεατρικός συγγραφέας Μωρίς Ντονέ, που διεκρίνετο ιδιαίτερα για τὸ πνεύμα του, έβραζε κάποτε στὸ στόμα ἑνὸς ἀπὸ τὰ πρόσωπα θεατρικοῦ ἔργου του ποὺ παιζόταν μὲ μεγάλη ἐπιτυχία σ’ ἕνα ἀπὸ τὰ θέατρα τοῦ μουλεβάρ τὴν παρακάτω φράσι, τὴν ἐμπνούναντε ὅπως λένε οἱ γάλλοι, σχετική μὲ τὴν πρωτοχρονιά: «Πρωτοχρονιά! ἡμέρα θλιβερὴ δὲν δὲν ἔχει κανεὶς οἰκογένεια, ἀπᾶστα δταν ἔχει!»

Καὶ πόσο δίκιο εἶχε ὁ μακαρίτης! Τῶ δντι δταν βρισκόταν κανεὶς μόνος, στὸ Παρίσι χωρὶς οἰκογένεια καὶ χωρὶς φίλους, γιατί καὶ αὐτοί, οἱ περισσότεροί τουλάχιστον θὰ ἔχουν κάποιο συγγενικό σπῖτι νὰ περάσουν τὴν πρώτη μέρα τοῦ χρόνου, ἡ ἡμέρα αὐτὴ εἶναι θλιβερὴ, καὶ αὐτὸ τὸ ἐξοκίμασα μιά καὶ μόνη φορὰ, εἶνε ἀλήθεια, ἀλλὰ ἀκόμα θυμάμαι τὴ θλιβερὴ ἀληθινὰ μέρα πέρασα, μιά ἀπὸ τίς τελευταῖες μέρες τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνα!

‘Ήταν ἡ πρώτη φορὰ ποὺ ζοῦσα μόνος, γιατί τὰ τρία πρώτα χρόνια τοῦ Παρισιοῦ κατοικοῦσα σὲ μιά γαλλικὴ οἰκογένεια καὶ τὴ οἰκογένεια! Στὸ σπῖτι τοῦ παλιοῦ διευθυντοῦ τῆς γαλλικῆς ὀργανολογικῆς σχολῆς ‘Αθηνῶν: τοῦ σοφοῦ διανοουμένου μέλους τοῦ Ἰνστιτούτου τῆς Γαλλίας θαυμαστοῦ ἀνθρώπου καὶ φιλέλληνας ὡς τὸ κόκαλο: τοῦ ‘Εμίλ Μπυρνούφ, ποὺ καθόταν μὲ τὴν οἰκογένειά του σὲ μιά χαρομμένη ἀπομυρὴ βίλλα σὲ μιά μακρινὴ συνοικία, τότε, τὸ Παρισιοῦ. ‘Ο Μπυρνούφ ἀπὸ ἀγάπὴ πρὸς τὴν ‘Ελλάδα καὶ στοῦς ‘Ελληνας ἐδέχετο ὅσους οἰκοτρόφους νέους ποὺ ἤρχοντο στὸ Παρίσι γιὰ νὰ σπουδάσουν.

‘Όπως δὲν ἔτυχε νὰ ζῆσθι ἐκεῖνον τὸν καιρὸ σὲ γαλλικὸ σπῖτι δὲ ξέρει τί θὰ πῆ γαλλικὴ οἰκογένεια γαλλικὴ παράδοση, γαλλικὴ πατριαρχικὴ ζωῆ.

‘Εταί πέρασα δύομιση χρόνια στὸ φιλόξενο αὐτὸ σπῖτι χωρὶς νὰ καταλάβω πὼς ἦμουν μακριὰ ἀπὸ τὴν ‘Ελλάδα καὶ ἀπὸ τὴν οἰκογένειά μου.

‘Αλλὰ ἤρθε μιά μέρα ποὺ ἀποφάσισα νὰ ἐγκαταλείψω τὴν οἰκογενειακὴ ζωὴ καὶ νὰ ἐγκατασταθῶ μόνος μου, γιὰ πολλοὺς καὶ διαφόρους λόγους, σὲ ἰδιαίτερο διαμέρισμα. Γνωστός εἶχα πολλοὺς στὸ Παρίσι καὶ δὲν κατάλαβα ἔτσι μοναχία. ‘Εκανα εὐχάριστη ζωὴ σὲ θέατρα, συναυλίες κτλ. καὶ ἡ ποικιλία τῶν ρεσιτῶν ποὺ ἔπρωγα ἦταν ποὺ γούστο μου. Σημειωτέον πὼς τὸ καλὸ ρεσιτῶν στὸ Παρίσι, δταν ἐννοεῖται ἔχει κανεὶς τὰ μέσα εἶνε καὶ αὐτὸ μιά ἀπόλαυση.

‘Εταί περνούσαν εὐχάριστα οἱ ἡμέρες μεταξὺ Πανεπιστημίου, Κονσερβατοῦρ, Λέσχης, ρεσιτῶν, θεάτραν καὶ, χωρὶς νὰ ἀισθῶμαι τὴν ἀνάγκη τῆς οἰκογενειακῆς συντροφιάς.

‘Αλλὰ νὰ ἐφθασε ἡ Πρωτοχρονιά!

Στὰ μουλεβάρ οἱ μικροπωλητὰ ἔσθωναν τίς μαρπάνες τους καὶ πούλοσαν λογιῶν λογιῶν πράγματα, γιὰ πρωτοχρονιάτικα δῶρα. ‘Η κίνηση πικνὴ σχεδὸν ἀσφυκτικὴ κυρίως τὰ βράδια. Οὐράνους συνεισησμένους, ὀμίχλη ὕγρασία. ‘Ο συνεισησμένος καιρὸς τοῦ Παρισιοῦ τὸν Δεκέμβριο. Κάποια ἀόριστη μελαγχολία εἶχε ἄρχιση νὰ μὲ καταλαμβάνει, ἦμουν ἀκεφος, νευρικός χωρὶς ὀρισμένο λόγο, χωρὶς αἰτία. Τὰ Χριστούγεννα

τὰ εἶχα περάσει ὀπωδῆποτε καλά, καὶ περιμένα πὼς καὶ ἡ πρωτοχρονιά θὰ πῆγαινε τὸ ἴδιο. ‘Όποια πλάνη! Στὴ Γαλλία τὰ Χριστούγεννα εἶνε μιά θρησκευτικὴ ἑορτὴ μεταξὺ ἔκκλησίας καὶ οἰκογενείας!

‘Η μεγάλη γιορτὴ εἶνε ἡ πρώτη τοῦ χρόνου, ἡ ἐπίσημη ἡμέρα, ἡ ἡμέρα τῶν δῶρων καὶ τῶν ἐπισκέψεων, ἡμέρα μεγάλης ἀργίας, ποὺ τὸ Παρίσι μεταβάλλεται σὲ ἔρημο, ὅπου ἐλάχιστοι περὶ κυκλοφοροῦν, ποὺ τὰ ἐφιάκρ- (ἀμάξια μόνιππα τότε) καὶ αὐτὰ ἦταν ἀραιὰ, καὶ μόνον—καὶ κυρίως—τὴ ἀμάξια τῶν διπλωματῶν, μελῶν τοῦ ‘Υπουργικοῦ Συμβουλίου, μελῶν τῆς ‘Ακαδημίας καὶ ἄλλων ἐπιστῶν, κυκλοφοροῦσαν καὶ φαντάζομαι κυκλοφοροῦν γιὰ τίς ἐπισκέψεις στὸ Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας, Πρόεδρου Βουλῆς Γερουσίας κλπ.

Τὴν παραμονὴν τὴν κουιστοπέρασα σ’ ἕνα υψυτερὸ κέντρο, τοῦ ὀποίου ἡ ἐλατεια ἀπετελεῖτο ἀποκλειστικὰ σχεδὸν ἀπὸ ξένους, καὶ ὅπου ὁ βορβορῶδες ἑορτασμός τοῦ καινοῦ χρόνου, μὲ κονφετί, ροκάνες, μπαλόνια, ὁ ἐκπωματισμός τῶν φιαλῶν καμπονιτοῦ καὶ οἱ ἄγριοι χοροὶ ποὺ εἶχαν ἄρχιση νὰ εἶναι τῆς μόδας ἀντὶ νὰ μοῦ δῶσουν χαρὰ καὶ κέφι, μὲ περιβόλον μὲ μιά βαθεῖα μελαγχολία!

‘Επνευροῦντος τοῦ ἀκούοῦ κατάρθωσα νὰ κοιμηθῶ καὶ νὰ ζυπνήσω ἀργά! Πεινούσα, ἔπρεπε νὰ φάω. ‘Ο ὕπνρητὸς μου εἶχε πάρει ὄρεα. ‘Επρεπε λοιπὸν νὰ ἔβρω ἔξω, νὰ πάω στὸ ρεστοράν νὰ φάω. Τί νὰ γίνῃ; ‘Εἶω φιλόβραχε. Οἱ δρόμοι ἔρημοι. Τὸ μεσημέρι ἔπρωγα τότε συνήθως στὴν ‘Εοβέρν Πουσσά, δὲν ὑπάρχει πιά σήμερα, ἀλλὰ τότε ἦταν τῆς μόδας καὶ κέντρο γνωστῶν διανοουμένων καὶ τῶν πῶν σημανόντων δημοσιογράφων, μεταξὺ τῶν ὀποίων εἶχα ἄρκετες γνωριμίες.

‘Εκεῖ πιά μ’ ἔπιασε μιὰ μέρη μελαγχολία! ‘Αβεια τὰ γνωστὰ μου τραπέζια. ‘Ο Μαίτρ ντ’ ‘Οτέλ μὲ πλησιάζει μὲ ἀπορία ἀλλὰ καὶ μὲ συμπόνια. ‘Επὼς ἐδῶ τέτοια μέρα κόριε; Ρωτῶ γιὰ τὸν ἕνα, γιὰ τὸν ἄλλο. Κανεὶς δὲν εἶχε φανεί, ἀλλὰ καὶ οὔτε φάνηκε ἀπὸ τοὺς συνεισησμένους πελάτες.

‘Ακούσε, ‘Αλμπέρ, λέω στὸ Μαίτρ, δῶσε μου νὰ φάω γιατί πεινῶ καὶ δῶσε μου κυρίως νὰ πῶ γιὰ νὰ ξεχάσω. ‘Ο φίλος μου ‘Αλμπέρ, μὲ ἔτοιμασε ἕνα περιφίμο μενὸ καὶ ὁ ζερᾶν τῆς τοβέρνας, μὲ ἔφερε καὶ μὲ ἐπρόσφερε ὁ ἴδιος ἕνα μπουκάκι σκονισμένο μὲ ἕνα περιφίμο κρασί μέσα σ’ ἕνα καλάθια, μὲ τίς θερμὲς ἐσχές του γιὰ τὸν καινοῦ χρόνον. Τὸν παρακάλεσα νὰ καθῶν νὰ μὲ κᾶν συντροφιά καὶ τελειώσαμε τὸ πρῶγεμά μας μὲ ἕνα περιφίμο καφέ, μὲ ἕνα ποτῆρ κινάκ (φίν. Νοπολεόν) καὶ μὲ ἕνα ἐκλεκτὸ αἶσρο.

Καὶ τίς τέσσερες βηθὰ ἀπὸ ρεσιτῶν. ‘Εορταστικός κόσμος, μικροαστοὶ σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις συργυιανόσαν στὸ μουλβάρ, χᾶσκατος ἐμπρὸς ἀπὸ τίς μαρπάνες τῶν μικροπωλητῶν. ‘Η φιλὴ ἐκνευριστικὴ βροχὴ ἔλακοῦθοῦσθιο, ἡ νύχτα ἔπρωτε βαρεαὶ ἀπάνω στὸ Παρίσι, ποὺ ἐκείνη τὴ στιγμὴ, ἦταν γιὰ μένα, ἡ πιὸ χαροῦμένη, ἀλλὰ καὶ ἡ πιὸ θλιβερὴ πᾶλη τοῦ κόσμου.

Πόσο δίκιο εἶχε ὁ Μωρίς Ντονέ!

ΙΩΑΝΝΗΣ ΨΑΡΟΥΔΑΣ